

AU-2018

B.A. (Part—I) Semester—I Examination

(Modern Indian Language)

PALI AND PRAKRIT

(Compulsory)

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 80

Note :— Write answers in the medium offered.

सूचना :— स्वीकृत माध्यमातून उत्तरे लिहा.

सूचना :— स्वीकृत माध्यम में उत्तर लिखिए।

1. (अ) Translate any **ONE** :—

8

कोणत्याही एकाचे भाषांतर करा :—

किसी एक का अनुवाद कीजिए :—

‘भदे, मय जलमोचरो, एस शलमोचरो, किं ति तंगण्हितुं सक्खिस्सामा ?’ ति येन केन उपायेन गण्ह, सचे न लभिस्सामि मरिस्सामि ?’ ति। तेन हि मा भायि, अत्थेको उपायो’ति खादापेस्सामि तं तस्स हृदयमंस’ ति सुसुमारि समस्सासेत्वा बोधिसत्तस्स गङ्गाय पानीयं, पिवित्वा गङ्गातीरे निसिन्नकाले सन्तिकं गन्त्वा एवमाह — ‘वानरिन्द इमस्मिं पदेसे कसट फलानि खादन्तो किं त्वं विण्णट्टाने येव चरसि ? पारगङ्गाय अम्बलबुजादीन मधुरफलानं अन्तो नत्थि किं ते तत्थ गन्त्वा फलाफलं खादितुं न वट्टती ?’ ति।

OR/किंवा/अथवा

..... बको पठमं त काणमहामच्छमेव गहेत्वा सरतीरं गहेत्वा सरतीरं नेत्वा सरं दस्सेत्वा सरतीरे जाते वरूणरूकरेव निलियित्वा तं विटपन्तरे पक्खियित्वा तुण्डेन विज्झन्तो जीवितकखयं पायेत्वा मंस खदित्वा कण्टके रूक्खमूले पातेत्वा पुन गन्त्वा विस्सट्ठो मे सो मच्छो, अब्बो आगच्छतू’ति। एतेनुपायेन एकेकं गहेत्वा सब्ब मच्छके खादित्वा पुन आगतो एकमच्छपि नादस। एको पनेत्थ कक्कटको अवसिट्ठो। बको तम्मि खादितुकामो हुत्वा’ भो कक्कटक, मया सब्बे ते मच्छा नेत्वा पदुमसज्जन्ने महासरे विसज्जिता, एहि तम्मि नेस्सामी’ति।

(ब) जातकग्रंथाचे महत्व विशद करा.

8

किंवा

सिंहचम्म जातकेचा सारांश लिहा.

2. (अ) मिलिन्दप्रश्न ग्रंथाची विषयशैली वर्णन करा.

8

किंवा

नागसेनाच्या जन्माविषयी सविस्तर लिहा.

(ब) टिपा लिहा (कोणतेही दोन) :—

8

- (i) राजा मिलिन्द
- (ii) भिक्खू नागसेन
- (iii) मिलिन्द प्रश्न ।

3. (अ) खालीलगाथापैकी दोन गाथेचे संदर्भासह समर्थकरण करा :—

8

- (i) मनोपुब्बङ्गमा धम्मा, मनोसेट्ठा मनोमया ।
मनसा चे पटुट्ठेन, भासति वा करोति वा ।
ततो' नं दुक्खमन्वेति, चक्क' व वहतो पदं ।
- (ii) एवं विसेसतो जत्वा, अप्पमादमिह पण्डिता ।
अप्पमादे पमोदन्ति, अरियानं गचरे रता ।।
- (iii) वारिजो व थले खित्तो, ओकमोक्त उब्भतो ।
परिफन्दति'दं चित्तं, मारधेय्यं पहातवे ।।
- (iv) अप्पमादो अमतपदं, पमादो मच्चुनो पदं ।
अप्पमत्ता न मीयन्ति, ये पमत्ता यथा मता ।।

(ब) यमकवग्गाविषयी सविस्तर लिहा.

8

किंवा

धम्मपद ग्रंथाचे महत्व विशद करा.

4. (अ) पाली भाषेचा उगम व विकास लिहा.

8

किंवा

पाली भाषेतील स्वर व व्यंजन किती व कोणते ते लिहा.

(ब) खालील दिलेल्या चार शब्दांचे काळ, वचन, पुरिस व लिंग ओळखा :—

8

- (i) सोचति
- (ii) गच्छामि
- (iii) पठति
- (iv) वदति
- (v) पचिस्सन्ति
- (vi) परससि.

5. वस्तुनिष्ठ प्रश्न सोडवा (20 पैकी 16) :—

16

- (1) त्रिपिटकामध्ये एकूण _____ पिटक अंतर्भूत आहेत.
 (अ) दोन (ब) तिन
 (क) चार (ड) पाच
- (2) सुत्तपिटकातील _____ पाचव्या क्रमांकाचा निकाय होय.
 (अ) खुद्दकनिकाय (ब) मज्झिम निकाय
 (क) दिघनिकाय (ड) संयुक्त निकाय
- (3) त्रिपिटक म्हणजे _____ पेटारे.
 (अ) एक (ब) चार
 (क) तीन (ड) पाच
- (4) सुत्त अर्थात _____.
 (अ) सुत्र (ब) क्रम
 (क) काल (ड) चाल
- (5) सुत्तपिटकामध्ये _____ साढी उपदेश आहेत.
 (अ) सर्वसामान्या (ब) भिक्खूणी
 (क) भिक्खू (ड) थेरा
- (6) 'जातक' कथांमध्ये _____ कथा आहेत.
 (अ) पालीभाषेतील (ब) जनसामान्यांच्या
 (क) परि (ड) वास्तव
- (7) धम्मपद अर्थात _____ मार्ग होय.
 (अ) सत्याचा (ब) ज्ञानाचा
 (क) दानाचा (ड) प्रज्ञेचा

- (8) थेरगाथा म्हणजे _____ च्या गाथा होय.
 (अ) भिक्खू (ब) भिक्खूणि
 (क) थेरि (ड) थेर
- (9) शिलविमंसन म्हणजे _____ परिक्षा होय.
 (अ) शिलाचि (ब) दानाचि
 (क) ज्ञानाची (ड) धम्माचि
- (10) चार आर्य सत्य तिल _____ दुसरे आर्यसत्य होय.
 (अ) दुःख (ब) सुख
 (क) असुख (ड) दुःख समुदाय
- (11) आर्य अष्टांगिकोद्गमो अर्थात _____ मार्ग होय.
 (अ) आर्य अष्टांगिक (ब) धम्म
 (क) सत्य (ड) ज्ञान
- (12) थेरिगाथा अर्थात _____ चे विजयगीत होय.
 (अ) भिक्खू (ब) भिक्खूणी
 (क) उपासक (ड) उपासिका
- (13) धम्मपद अर्थात _____ मार्ग होय.
 (अ) सत्याचा (ब) धम्माचा
 (क) शिलाचा (ड) कर्माचा
- (14) नागसेन हे एका _____ चे नाव आहे.
 (अ) व्यक्ती (ब) भिक्खू
 (क) उपासक (ड) उपासिका
- (15) सागल नगरिचा राजा _____ होय.
 (अ) मिलिंद (ब) प्रियसेन
 (क) प्रसेनजित (ड) विरसेन
- (16) मज्झिमनिकाय हा लुघकनिकायातिल _____ क्रमांका चा निकाय होय.
 (अ) दुसरा (ब) पहिल्या
 (क) चवथ्या (ड) पाचव्या

- (17) दिद्यनिकाय मध्ये _____ आकाराचे सुत आहेत.
 (अ) दिर्घ (ब) लघु
 (क) मध्यम (ड) सामान्य
- (18) बकजातक अर्थात _____ चि कथा होय.
 (अ) बगळ्या (ब) बदका
 (क) मोरा (ड) मगरा
- (19) यमकवग्ग म्हणजे _____ चा वर्ग होय.
 (अ) जोडयांचा (ब) सख्यांचा
 (क) गाथा (ड) मना
- (20) चित्तवग्ग अर्थात _____ चे विश्लेषण करणारावग्ग होय.
 (अ) चित्ता (ब) मना
 (क) धम्मा (ड) दाना

